

STRATEGI 2019 2023

Sammen styrker vi
psykisk helsearbeid

STRATEGI 2019 2023

01 NAPHA trenger en strategi

NAPHA trenger en strategi

Ledelse og prioritering

Etter å ha vært et kompetansesenter i ti år har NAPHA behov for å tydeliggjøre hva som er kjerneaktiviteten, og begrunne sine prioriteringer. Vi har også behov for å få bedre oversikt over nabolaget vårt og gå opp grensene mot andre kompetansesentre.

Strategien er et bidrag til å dekke disse behovene. Samtidig er den kart og kompass for alle som tar veivalg når de prioriterer og planlegger NAPHAs arbeid: leder, prosjekt, team og den enkelte medarbeider.

Framtidsbilder, mål og retning

Det overordnede målet med NAPHAs arbeid er å bidra til at mennesker med psykiske og sosialt relaterte utfordringer skal få hjelp og behandling fra kunnskapsbaserte og samhandlende tjenester der de bor. NAPHAs rolle som kompetansesenter er å legge til rette for kompetanseheving og tjenesteutvikling i kommunene. For å fylle den rollen også i framtida må NAPHA være i forkant av utviklingen innenfor psykisk helsearbeid. Derfor trenger vi tydelige og målbare mål som gir arbeidet retning.

Felles forståelse og bedre samhandling

Strategien skal styrke vår felles forståelse av hvilken utvikling NAPHA ønsker å bidra til. Det vil gi bedre samhandling og en mer effektiv utnyttelse av NAPHAs ressurser.

STRATEGI 2019 2023

02

Ansvar,
roller og
oppgaver

02 : Ansvar, roller og oppgaver

NAPHA skal bidra til å styrke lokalbasert psykisk helsearbeid rettet mot voksne.

NAPHA er en tjeneste for tjenestene. Fagledere i kommunalt psykisk helsearbeid er den viktigste målgruppen for denne strategien, etterfulgt av praksisutøvere av lokalt psykisk helsearbeid. Andre viktige målgrupper er kommunenes ledelse og fagpersoner som jobber med folkehelse og forebyggende tiltak i kommunene. I tillegg er flere av disse målgruppene samarbeidsparter også NAPHAs målgrupper. Spesialisthelsetjenestene, NAV, frivillige organisasjoner og bruker-organisasjoner er særlig relevante.

Helsedirektoratet definerer vårt hovedmål slik: *NAPHA skal bidra til å styrke kompetansen og kvaliteten i det psykiske helsearbeidet i kommunen slik at mennesker med psykiske og sosialt relaterte lidelser og problemer skal få hjelp og behandling fra kunnskapsbaserte og samhandlende tjenester der de bor.*

NAPHA skal samle inn, systematisere og formidle dokumentasjon om psykisk helsearbeid og legge til rette for deling av kunnskap. NAPHA skal fortløpende vurdere kommunenes kompetansebehov, og bidra til at tjenestene utvikles i tråd med lovverk og sentrale retningslinjer og veiledere. NAPHA vil til enhver tid ha satsinger og oppgaver knyttet til særskilte nasjonale prosjekter gitt av Helsedirektoratet.

Kommunikasjon med kommuner, nettverk, brukerorganisasjoner og andre fagmiljø står sentralt. Vi skal samtidig være i dialog med nasjonale myndigheter om utviklingen av tjenestene og formidle til dem vår kunnskap om det lokalbaserte psykiske helsearbeidet.

NAPHA skal samarbeide med andre kompetansesentre for å koordinere og samordne innsatsen. Særlig viktig er samarbeidet med og avgrensningen mot kompetansesentrene for rus (KoRus), for barn og unges psykiske helse og barnevern (RKBU / R-BUP) og for vold, traumer og selvmordsforebygging (RVTS). Alle disse sentrene har oppdrag rettet mot kommunene. Det er etablert samarbeid mellom NAPHA og disse sentrene i alle regioner. Fylkesmannen er også en viktig samarbeidspart i arbeidet med utviklingstiltak og kvalitetsforbedring i tjenestene.

STRATEGI 2019 2023

03 NAPHAs faglige ståsted

03 : NAPHA's faglige ståsted

Lokalsamfunnets betydning for psykisk helse

Når kommunene utvikler tjenester, må det psykososiale perspektivet stå sentralt. NAPHA ser utviklingen av gode lokalsamfunn som et viktig innsatsområde i det psykiske helsearbeidet.

Et godt lokalsamfunn fremmer psykisk helse. Det er inkluderende og gjør den enkelte i stand til å mestre hverdagens utfordringer. Et godt lokalsamfunn tilbyr møteplasser hvor alle kan delta ut fra sine forutsetninger. Kommuner, brukerorganisasjoner og frivillig sektor må samarbeide om å utforme tilbudene slik at også utsatte grupper deltar.

Det er nær sammenheng mellom levekår og psykisk helse. Arbeid, økonomi, bolig, familie, nettverk og nærmiljø påvirker risikoen for dårlig psykisk helse og rusmisbruk.

Et godt lokalsamfunn har toleranse for mangfold. Personer med psykiske helseutfordringer opplever ofte stigma og fordommer. Det blir ofte en tilleggsbelastning til de utfordringene de allerede har. Lokalt opplysningsarbeid og holdningsskapende tiltak er viktige virkemidler for å ta tak i slike utfordringer.

Bolig, arbeid og annen aktivitet, anti-stigmaarbeid, sosiale forskjeller og nettverk er viktige områder i psykisk helsearbeid.

Psykisk helsearbeid

Verdier og holdninger gir viktige føringer for det psykiske helsearbeidet: hvordan tjenestene organiseres, innholdet i tjenestene og hvordan den enkelte blir møtt.

Psykisk helse- og rustjenester virker best når de settes inn tidlig og nært den det gjelder, bygger opp under den enkeltes ressurser og blir fulgt opp så nært knyttet til hverdagen som mulig.

Innholdet i tjenestene må tilpasses den enkeltes ønsker og behov. Organiseringen av og rammeverket rundt tjenestene må understøtte inkludering, samvalg og samhandling. Med utgangspunkt i personens egen opplevelse av behov for hjelp, setter psykisk helsearbeid personen i sentrum og samtidig i sammenheng med samfunnet.

NAPHA arbeider for at de lokale psykisk helse- og rustjenestene skal være brukerorienterte og forankret i en recovery-tenkning.

NAPHA ser arbeid med psykisk helse og rus i sammenheng. Psykisk helse- og rusutfordringer opptrer gjerne sammen. Tjenestene er ofte organisert slik at de med psykisk helseutfordringer og de med rusutfordringer får tilbud samme sted. Mange av de samme innfallsvinklene er relevante i både lokalt psykisk helse- og rusarbeid. Samtidig finnes det egne kompetansemiljøer for rusutfordringer. NAPHA søker samarbeid og ansvarsavklaringer med alle relevante kompetansemiljøer.

Tre kilder til kunnskap

NAPHA fremmer en kunnskapsbasert praksis. Det innebærer å ta *faglige avgjørelser basert på systematisk innhentet forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og pasientens ønsker og behov i en gitt situasjon*, slik Folkehelseinstituttet definerer det.

Vi ser tre typer kunnskapskilder som likeverdige: Forskning, praksis- og brukerkunnskap. Sammen, og ikke hver for seg, danner disse et sikkert kunnskapsgrunnlag for det psykiske helsearbeidet.

Både yrkesutøvernes og brukernes erfaringer blir ofte overlevert muntlig. For at de skal bli en del av det felles kunnskapsgrunnlaget for psykisk helsearbeid, må de samles, systematiseres og oppsummeres.

Brukere og pårørendes erfaringsbaserte kunnskap om psykisk helse og rus er helt avgjørende for at de psykiske helse- og rustjenestene skal virke etter hensikten. Egen erfaring eies av den enkelte, men kan også systematiseres. Systematiserte brukererfaringer er verdifulle og nødvendige i utvikling av tjenestene.

NAPHA legger vekt på *samskaping* i forbindelse med utvikling av kunnskap. Det betyr at aktører med ulike perspektiv møtes og utvikler ny kunnskap sammen: forskningsmiljøer, kommuner, fagfolk og brukere.

Kunnskap fra forskning får en tilleggsverdi når problemstillingene og forskningsprosjektene er relevante for – og tett på – de lokale psykisk helse- og rustjenestene.

NAPHA bidrar til at kunnskapskildene blir løftet fram og gjort tilgjengelige. I årene som kommer, vil kommunene etterspørre mer samarbeid om forskning og evaluering. Samtidig er det en stor utfordring å få flere kommuner til selv å initiere og delta i forskningsprosjekter.

NAPHAs rolle i implementering av kunnskap

NAPHA skal samle, systematisere og formidle oppdatert kunnskap til målgruppene, kunnskap som bidrar til bedre psykisk helse- og rustjenester.

Digitale plattformer blir stadig viktigere i NAPHAs formidlingsarbeid. Målgruppen skal få flere tilbud om kompetanseutvikling uten å måtte tilbringe mye tid borte fra jobben.

For å sikre kvaliteten på formidlingen utvikler vi kontinuerlig kompetansen vår på implementering, lærende organisasjoner, pedagogikk og kommunikasjon.

STRATEGI 2019 2023

04 Mål og virkemidler

Mål 1: Et kompetansesenter i front

For å være en ressurs for kommunene må NAPHA ligge i front. Det betyr at vi må fange opp ny kunnskap og trender, ha oversikt og innsikt og et nettverk internasjonalt, nasjonalt og i kommunene. Vi skal påvirke utviklingen av psykisk helsearbeid i Norge og ta i bruk mulighetene som ligger i den digitale utviklingen.

VIRKEMIDLER:

1. NAPHA deltar i relevante nasjonale og internasjonale nettverk, referansegrupper og andre fora.
2. NAPHA deltar og presenterer på utvalgte nasjonale og internasjonale konferanser
3. NAPHA formidler kunnskap, kompetanse og trender muntlig, skriftlig og visuelt.
4. NAPHA stimulerer til, legger til rette for og deltar i nettverk som læringsarena.
5. NAPHA fremmer arenaer for kritisk diskusjon.
6. NAPHA formidler kunnskap om kommunenes behov til myndigheter og politikere.
7. NAPHA har nær dialog med oppdragsgiver Helsedirektoratet.
8. NAPHA henvender seg til kommunens politiske og administrative ledernivå
9. NAPHA samarbeider med utdanningsinstitusjonene for å påvirke utviklingen av utdanningene og bidra til at de blir mer relevante for kommunene.
10. NAPHA deltar som partner i relevante forskningssøknader og – prosjekter.
11. NAPHA tar hensyn til samfunnsutviklingen i planleggingen av senterets aktivitet, og vurderer fortløpende om enkelte aktiviteter skal avsluttes for å slippe til ny aktivitet.
12. NAPHA har en plan for digital kommunikasjon.

Mål 2: Kommunenes kompetansesenter

Sammen med andre relevante aktører skal NAPHA legge til rette for at kommunene har den kompetansen de trenger for å drive et kunnskapsbasert og effektivt psykisk helsearbeid. Det betyr at vi må kjenne kommunene godt og være i aktiv dialog med dem om hvordan de skal forbedre det psykiske helsearbeidet. Det krever at NAPHA både lytter aktivt og gir tydelige anbefalinger.

Virkemidler:

1. NAPHA skaffer seg kunnskap om kommunenes behov for kompetanse gjennom dialog og kartlegging.
2. NAPHA tilbyr relevant og oppdatert kunnskap og gjør den tilgjengelig for dem som utfører lokalt psykisk helsearbeid.
3. NAPHA bistår kommunene med et eller flere utvalgte satsingsområder som vi formidler og gjør tilgjengelig dem.
4. NAPHA sammenstiller kunnskap, tilbyr kunnskapsoppsummeringer, faghefter, «kokebøker» og annet materiale som også helsemyndighetene og kommunene selv vurderer som særlig nyttig for kommunene.
5. NAPHA formidler kunnskap gjennom konferanser, fagdager og andre møter med kommuner og samarbeidspartnere, og gjennom lokale og regionale nettverk.
6. NAPHA tilbyr kompetanse via digitale kanaler og digitale nettverk.

Mål 3: Brukerinvolvering i alle ledd

NAPHA skal bidra til økt brukerinvolvering både på individ-, tjeneste- og systemnivå, og til at pårørende og nettverket til den det gjelder, involveres i tjenesteutøvelsen. Vi skal involvere brukerkunnskap i eget arbeid og egen kunnskapsformidling, og gjøre den like viktig som kunnskapen vi får fra forskning og praksis.

Virkemidler:

1. For å bidra til brukerinvolvering legger NAPHA vekt på holdninger, verdier og fokus på roller hos ansatte i tjenestene.
2. NAPHA etablerer forpliktende samarbeid med brukerorganisasjoner og andre relevante aktører.
3. NAPHA deltar i og formidler fra nettverk som jobber for økt brukerinvolvering.
4. NAPHA formidler kunnskap om brukerinvolvering: forskningskunnskap, praksiseksempler og brukererfaringer.
5. NAPHA følger opp satsinger som kan bidra til økt brukerinvolvering i tjenestene.
6. NAPHA løfter fram brukerkunnskap i satsinger vi arbeider med, i vårt samarbeid med andre kompetansemiljøer og fylkesmenn og i arbeidet vårt generelt.

Mål 4: God samhandling mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten

NAPHA skal bidra til at spesialisthelsetjenesten og kommunene samhandler som likeverdige aktører, og til oppgavefordeling og felles verdigrunnlag. Vi ser DPS som en del av det lokalbaserte psykiske helsearbeidet.

Virkemidler:

1. NAPHA deltar i, og bidrar til, fora der kommunene og spesialisthelsetjenesten kan snakke sammen.
2. NAPHA ser de samlede oppgavene i det lokalbaserte psykiske helsearbeidet i sammenheng, og bidrar til å finne nye løsninger og måter å fordele ansvar og oppgaver på.
3. NAPHA er en pådriver i opprettelse av samhandlingsteam, som for eksempel ACT-team.
4. NAPHA skaffer oversikt over hva lovverk og retningslinjer sier om de ulike tjenestenes ansvarsområder, og søker kunnskap om hvordan samhandlingsutfordringer kan løses.
5. NAPHA formidler kunnskap som kan bidra til bedre tjenester for mennesker med behov for samtidig hjelp fra kommune- og spesialisthelsetjenesten.

Mål 5: Aktive bidrag i helsepolitiske satsinger

NAPHA skal bidra aktivt i implementering av prioriterte kunnskapsbaserte tjenestemodeller og nasjonale helsepolitiske satsinger. Vi samarbeider med kommunene om dette, og inkluderer brukerinvolvering i tjenestene.

Virkemidler:

1. NAPHA samarbeider med andre relevante instanser om implementering av spesifikke satsinger som Helsedirektoratet har gitt oss i oppdrag å følge opp.
2. NAPHA gir god informasjon om tilskuddsmidler, søknadsprosesser, eksempler fra kommuner, litteratur og forskning knyttet til alle satsingene vi har ansvar for å følge opp.
3. NAPHA utvikler og gir ut temahefter, etableringshåndbøker og kunnskapsoppsummeringer knyttet til særlig relevante satsinger.
4. NAPHA bidrar til å gjøre satsingene kjent og gi kunnskap om satsingene i relevante fora.
5. NAPHA har oversikt over utbredelse av satsingene nasjonalt og særlige utfordringer og behov. Vi er i dialog med fylkesmennene og Helsedirektoratet om dette.
6. NAPHA er bevisst hvilken fase i implementeringen kommuner er (søknadsfasen, etableringsfasen, evalueringsfasen eller driftsfasen), og velger innsatsen ut fra denne kunnskapen.

NAPHAs visjon

Sammen styrker vi
psykisk helsearbeid

NAPHAs verdier

Kompetent

Inspirerende

Nysgjerrig

Tydelig

Nyttig

2018

